

1. Wierzytelności w firmie – rozliczenie VAT

Wierzytelność (u wierzyciela) oraz dług (u dłużnika) mogą stanowić przedmiot obrotu gospodarczego. Sprzedaż własnej wierzytelności nie podlega VAT. Nabywca również nie rozlicza podatku, gdy jest to trudna wierzytelność. W innym przypadku, według aktualnego stanowiska organów podatkowych, nabywca wierzytelności powinien opodatkować swoją usługę stawką 23%. Wierzytelności mogą być również przedmiotem aportu. Mogą być też przedmiotem umowy powierniczego przelewu wierzytelności oraz umowy faktoringu. Możliwości prawnych jest wiele. W tym kontekście nie mniej istotne są podatkowe skutki tych czynności.

1. Jak rozliczyć VAT i PCC przy sprzedaży wierzytelności

Przedsiębiorca, który ma nieuregulowane przez dłużnika należności, może je sprzedać. Służy temu instytucja przelewu (cesji) wierzytelności, o której mowa w art. 509–518 k.c. Celem i skutkiem przelewu jest przejście wierzytelności z wierzyciela na nabywcę. W wyniku przelewu na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki go wiązał z dłużnikiem. Wierzytelność przechodzi na nabywcę w takim stanie, w jakim była w chwili zawarcia umowy o przelew, a więc ze wszystkimi związanymi z nią prawami (np. odsetkami) i brakami (np. przedawnieniem).

1.1. Czy sprzedaż wierzytelności własnej oraz nabytej w celu odsprzedaży podlega opodatkowaniu VAT

Dla celów VAT sprzedaż wierzytelności własnej nie stanowi ani dostawy towaru, ani świadczenia usługi. Czynność polegająca na sprzedaży własnej wierzytelności nie jest dostawą towaru, gdyż wierzytelność stanowi prawo majątkowe, które nie mieści się w dyspozycji art. 2 pkt 6 ustawy o VAT, określającego, co należy rozumieć przez pojęcie „towar”. Sprzedaż wierzytelności nie stanowi również świadczenia usługi, ponieważ jest ona jedynie przejawem wykonania prawa własności w stosunku do wierzytelności powstałej z innego tytułu (dostawy towaru lub świadczenia usługi). Dlatego jeżeli cena sprzedaży odzwierciedla rzeczywistą wartość ekonomiczną transakcji, jest to czynność niepodlegająca opodatkowaniu VAT. Nie ma również podstaw do tego, by uznawać, że podmioty dokonujące sprzedaży wierzytelności własnych, czyli takich, które powstały w toku działalności gospodarczej prowadzonej przez te podmioty z tytułu dostarczonych towarów lub wykonanych usług, świadczą w ten sposób usługi pośrednictwa finansowego.

Potwierdzenie tego stanowiska można odnaleźć w interpretacjach indywidualnych Dyrektora IS w Katowicach z 24 stycznia 2017 r. (sygn. 2461-IBPP2.4512.803.2016.2.JJ) oraz Dyrektora KIS z 22 marca 2017 r. (sygn. 1462-IPPP1.4512.89.2017.1.KR) i z 24 kwietnia 2017 r. (sygn. 0112-KDIL2-1.4012.23.2017.1.MK). Przykładowo w ostatnim piśmie czytamy: